

International Journal of Social
Science Research
www.ijssr.net
ijssresearch@gmail.com
ISSN: 2146-8257

Validity and Reliability Study of Elementary School Students' Entrepreneurship Skills Scale

Gürbüz Ocak¹

Afyon Kocatepe University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences

Melek Didin²

Afyon Kocatepe University, Faculty of Education, Social Sciences Institute

ABSTRACT

This scale, which was developed to measure the entrepreneurial skills of middle school students, takes into consideration the characteristics of the entrepreneurial individuals involved in the MONE (2010) and MONE (2017) social studies curriculum. When we look at literature, it is aimed to develop economically and consciously the entrepreneurial individuals and the country. Social entrepreneurship aims to give behavior such as risk taking, problem solving, awareness of danger, organization in the individuals. This research aimed to determine the entrepreneurship skills of middle school students. This skill is measured by the sub-dimensions of professionalism, determination, responsibility, creativity and authenticity that take place on the scale. Firstly, the scale consisted of 62 items and 3 sub-dimensions. The explanatory analyzes were conducted as 21 items and 3 sub-dimensions. The Cronbach alpha value was 85 and was found to be reliable. When we look at total variance value, 43% explains the sub-dimensions. Data collected for descriptive factor analysis consist of 320 middle school students in Afyonkarahisar city center. For the scale reduced to 21 items by exploratory factor analysis, the compliance of models established by confirmatory factor analysis was examined. As a result, a valid and reliable entrepreneurship skill scale for middle school students was established.

Key Words: Entrepreneurial skills, entrepreneurship characteristics

ARTICLE INFO

Received: 26.02.2018

Revision received:
31.05.2018

Accepted: 21.06.2018

Published online:
30.06.2018

Extended Summary

Purpose

As one of 21st century skills, the entrepreneurial skills aim to make individuals adapt to the developments of our time. For this reason, the Ministry of National Education started to include entrepreneurial skills in the school curriculums. While skill is defined as skillfully doing a job, there are various definitions of entrepreneurship. Entrepreneurship based on

¹Corresponding author: Gürbüz OCAK
Prof.Dr.
gocak@aku.edu.tr

history is described by many different aspects of the field. In general, according to Peredo & McLean (2006), social entrepreneurship is being able to evaluate opportunities, to take risks and create new opportunities and create new social values (cited by Koçak & Özdemir, 2015, p.635). MEB (2010) defines entrepreneurial skills as recognizing the workplaces in their professions and environments, recognizing successful entrepreneurs around them, discovering the roles that people play as workers and consumers in the economy, understanding the role of education on their future, and providing innovative ideas and understanding. Individuals are expected to acquire entrepreneurial skills in order to be successful throughout their lifetime. For this reason, when entrepreneurial skills were examined in literature, it is in their early years that gaining entrepreneurial skills leads to their own initiatives. It is important that the characteristics of entrepreneurship skills, which cover both social and economic fields, are acquired by younger students. This research aims to develop a valid and reliable measuring instrument that evaluates the entrepreneurial skills of middle school students in the context of entrepreneurial skills and is thought to serve the purposes stated in their curriculum.

Method

In this study, a survey model was used to describe an existing situation and the scale was prepared to measure the entrepreneurial skills of middle school students, the sample represents the universe and the obtained data were used only to test hypotheses, the sample of the study consists of 320 students from 5 different secondary schools in Afyonkarahisar. In determining sample, the number of samples was selected to be 5-10 times the number of items which indicates that steady results have been achieved. Thus the scale including 62 items were applied to 320 students. The demographic information of the students differs in terms of characteristics such as 10-14 age group, gender, class level. The scale was prepared in accordance with likert type. Likert-type questions include a statement of attitude or opinion on the topic being searched, and options indicating the level of participation in that statement. In the case of Likert-type questions, multiple options are provided between two extremes to determine the level of participation. These options are ranked from "highest to lowest" or "most to worst". Prior to the development of the scale, the relevant literature was searched. Similar studies were identified and different aspects of this study to be carried out have been determined. As stated in Tarhan & Kılıç (2017)'s study, studies on the acquisition of entrepreneurship skills in social studies education were limited. The number of primary school curricula and the number of students involved in primary education is inadequate. In this study the sample was selected as select secondary school students since there are studies on entrepreneurial skills of university students in literature.

Results

The data obtained from 320 middle school students were computerized and analyzed by exploratory factor analysis, supported by confirmatory factor analysis. As a result of the preliminary analyzes made, the value of KMO Kaiser-Meyer-Olkin (Sampling Generation Suitability Measurement) was calculated as .86. The KMO provides information on whether the data structure is suitable for factor analysis. This value is expected to be higher than .60 (Büyüköztürk, 2016). The Barlett Globality Test was statistically significant [$\chi^2(210) = 1820,68, p = .00$]. These results indicate that the sample is appropriate. The number of factors was determined by looking at slope gradient graph and Eigen value. Accordingly, 3 sub-dimensions have been determined by taking into account the substances on 1 and the scale prepared as 62 items was reduced to 21 items according to the explanatory factor analysis of the data. The scale explains 43.3% of the total variance. When choosing an item, generally

factor loading of .40 and over are preferred. 41 items are subtracted from the scale because the difference between the factors were less than 0.10, or because the factor load was below 0.40. Sub-dimensions in the scale defined as 3 factors 1. Sub-dimension was defined as professionalism, 2. sub-dimension creative thinking and 3. sub-dimension perseverance. The factor load of the items in the scale range from .45 to .78. In order to support substance validity, a t-test was conducted to find a significant difference between the upper and lower groups, which was formed by taking 27% of the sample consisting of 320 students. When the values are examined, it can be said that it is a moderate correlative and sufficient for reliability. When the results were examined it was found that $p = .00$ in accordance with $p > .05$ rule. It was determined that there is a significant difference between the subgroup and the upper groups in terms of materials. Cronbach alpha coefficients of subscales Professionalism subscale was found as .82; Creative thinking sub-dimension .77; Resilience sub-dimension .63; the total was calculated as .86. As a result of confirmatory factor analysis, the value of χ^2 / df (chi-square / degree of freedom) was found to be 1.42, indicating that the model has perfect fit. Modelin RMSEA value was found to be 0.04. Confirmatory factor analysis seems to support explanatory factor analysis.

Conclusion and implications

When the literature was examined, there are various studies about entrepreneurship skill. However, no research has been conducted on the sample of secondary school students. The entrepreneurial skill scale is valid and reliable and is supposed to complement the lack in the literature and contribute to the literature. During the implementation of the Entrepreneurship Scale, it was observed that the students did not fully understand the entrepreneurship concept and did not know what degree of skill they possessed. As a result of this difficulty, it has been understood that increasing the use of entrepreneurship skills in the social studies curriculum should be increased in the students with various activities. Considering that the family is an important factor in acquiring entrepreneurship skills, it is possible to use the educational status of the parents to measure the influence of the nearby environment, whether or not entrepreneurs are aware of their entrepreneurs in their families. It is also thought that the number of books available at home can be asked to assess whether the book reading rate affects entrepreneurial ability, since it is a developable skill. It is suggested that the field application of this developed scale should also be done. It is suggested that the entrepreneurship skill scale be applied to the appropriate age group due to the preparation for the 10-14 age group students. Adaptation studies can be conducted for other groups.

Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Gürbüz OCAK¹

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

Melek DİDİN²

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim
Bölümü Tezli Yüksek lisans Programı

ÖZET

Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerisini ölçmek amaçlı geliştirilen bu ölçekte MEB (2010) ve MEB (2017) sosyal bilgiler öğretim programında yer alan girişimci bireylerin özellikleri dikkate alınmıştır. Literatüre baktığımızda girişimci bireyler ile ülkenin ekonomik yönden bilinçli bir şekilde kalkındırılması hedeflenmiştir. Sosyal girişimcilik ise bireylerde risk alma, problem çözme, tehlikelerin farkında olma, organizasyon yapma gibi davranışları kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu araştırma ile ortaokul öğrencilerinde sahip oldukları girişimcilik becerisini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu beceri ise ölçekte yer alan profesyonellik, azim, yaratıcı düşünme alt boyutları ile ölçülmüştür. İlk olarak ölçek 62 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. 5'li likert tipi ile derecelendirilmiştir. Yapılan açımlayıcı faktör analizler sonucu 21 madde 3 alt boyut olarak düzenlemiştir. Cronbach alfa değeri .86 olarak bulunmuş ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Toplam varyans değerine baktığımızda %43'ünü alt boyutlar yansıtmaktadır. Açımlayıcı faktör analizi için toplanan veriler Afyonkarahisar il merkezinde bulunan 320 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Açımlayıcı faktör analizi ile 21 maddeye indirilen ölçekte, doğrulayıcı faktör analizi ile kurulan modellerin verilere uyumu incelenmiştir. Sonuçta ortaokul öğrencilerine yönelik geçerli ve güvenilir bir girişimcilik becerisi ölçeği oluşturulduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik becerisi, girişimcilik özellikleri, doğrulayıcı faktör analizi

MAKALE BİLGİSİ

Alınma

*Tarihi:*26.02.2018

Düzeltilmiş hali alınma

tarihi: 31.05.2018

Kabul Edilme Tarihi:

21.06.2018

Çevrimiçi yayınlanma

tarihi: 30.06.2018

Giriş

21. yüzyılda hızla gelişen teknoloji ile birlikte bilimsel bilgiler ve bireylerin ihtiyacı olan becerilerde gelişmektedir. Sürekli değişen ve gelişen beceriler '21. Yüzyıl becerileri' kavramını ortaya çıkarmıştır (Deveci,2018, s.1). Sosyal bilgiler öğretim programına göre beceri, farklı zamanlarda farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Uygun öğrenme ve öğretim ortamında bireyin, hazır bulunuşluk düzeyine göre düşünsel ve davranışsal bir çabaya girmesi sonucu bir işi kolaylıkla ve ustalıkla yapar hale gelmesidir (Yazıcı & Koca, 2011, s. 25). Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programlarında gelişmelere uyum sağlayabilmek amacıyla birçok

¹Sorumlu yazar iletişim bilgileri:

Gürbüz OCAK

Prof. Dr.,

gocak@aku.edu.tr

beceri belirlenmiştir. Bu anlamda eğitim alanında ortaya çıkan en yeni kavramlardan birisi de girişimciliktir.

Girişimcilik, köken olarak çok eskiye dayanmakla birlikte literatürde birçok tanımına rastlanmıştır. Ayrıca iktisat, psikoloji, işletme yönetimi gibi farklı alanlar açısından ele alınmıştır. Girişimcilik, iş alanı sağlama, ekonomik büyüme, yenilik, ürün ve hizmet kalitesini artırma, ekonomik rahatlığın büyük bir kaynağı olarak tanımlanmıştır (Ekici, 2016, s.7). Ortaçağda kullanılmaya başlayan girişimcilik kavramı Fransızca bir kelime olup ‘‘bir şey yapmak’’ anlamına gelmektedir (Eraslan, 2011, s.83). Shane & Venkataraman (2000)‘a göre girişimcilik bazı fırsatları değerlendirip ortaya yeni kaynaklar ve fırsatlar çıkarılmasıdır (akt.Özdevecioğlu & Cingöz, 2009, s.83). Yapılan çalışmalardan hareketle girişimcilik amaçlarına göre farklılaştığı görülmüştür. Bireylerin kar amacı gütmeyen topluma faydalı olmak amacıyla yaptıkları faaliyetlere sosyal girişimcilik, kar amacı güdülen ekonomik katkı sağlamak amacıyla yapılan faaliyetlere ise iktisat kaynaklarında yer alan geleneksel girişimcilik adı verilmektedir. Bu bakımdan Özdevecioğlu & Cingöz (2009)‘e göre girişimcilik sadece ekonomik faktörleri yerine getirme değildir. Sosyal girişimcilik toplumsal kalkınmanın ve gelişmenin yapı taşı oluşturmaktadır. Dolayısıyla girişimcilik becerisinin ilköğretim çağlarında verilmesi gerekmektedir. Peredo & McLean (2006)‘a göre sosyal girişimcilik elindeki fırsatları değerlendirebilmek, risk alarak yeni fırsatlar ortaya koymak ve yeni sosyal değerler yaratmaktır (akt. Koçak & Özdemir, 2015, s.635). Girişimcilik becerisi toplumsal değerler kapsamında bireylere aktarılabilen ve bireylerde davranışsal olarak görülebilen bir yapıdır (Eraslan, 2011, s.83). Yaşanan gelişmelerle sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilmesi ile birlikte girişimcilik üzerine çeşitli araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Yapılan bu araştırmalarda girişimcilik üzerinde etkili olan yaş, cinsiyet, annenin ve babanın eğitim durumu, ailede kaçınıcı çocuk olduğu, mesleki ideali, ailede girişimci olup olmaması, ailenin gelir durumu gibi demografik özelliklerin ne ölçüde etkilediğine bakılmıştır (Akşit, 2003). Ayrıca girişimci bireylerin sahip oldukları özelliklerde dikkate alınmıştır. De Pillis (1998), bu konuda girişimci bireylerin özellikleri sabit olmadığını belirtse de başarıya ihtiyacının güçlü olması, belirsizliğe karşı yüksek tolerans, risk alma eğilimi, iç kontrol odağına sahip olma, yenilik, yaratıcılık, başarısızlığa karşı direnç, bağımsız davranma olarak ifade etmiştir(akt. Akşit, 2003, s.1). Kılıç, Keklik & Çalış (2012)‘ın çalışmasında ilk olarak girişimcilik becerisinin bir yenilik getirme ve bu yeniliği sürdürme olarak tanımlanmıştır. Girişimci bireylerin yenilikçi, başarıya inanan, risk alabilen kişiler olduğu tespit edilmiştir. Sonuçta bu özellikleri taşıyan kişiler ile cinsiyet, aile geliri ve çevrelerinde girişimci kişilerin olup olmadığı değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Girişimcilik becerisi ile sosyal bilgiler dersini ilişkilendirdiğimizde sosyal girişimci kapsamındaki özelliklere sahip bireylerde kendine güvenme, risk alabilme, yeni fikirler ortaya koyabilme, iyi ilişkiler kurabilme gibi özellikler bulunmaktadır. MEB (2010) girişimcilik becerisi özelliklerini meslekleri ve çevresindeki iş yerlerini tanıma, çevresindeki başarılı girişimcileri tanıma, kişilerin ekonomi içinde çalışan ve tüketici olarak oynadıkları rolleri keşfetme, eğitimin kendi geleceği üzerindeki rolünü anlama, yenilikçi fikirler sunma ve anlayabilme olarak belirlemiştir. Bu kapsamda başarılı kişilerin rol model alınması önem kazanmaktadır(Morrison & Johnston, 2003; Thompson, 2002; akt. Koçak & Özdemir, 2015, s. 634). MEB (2017) taslak öğretim programına göre girişimcilik becerisi temel becerilerden proaktif proje yöntemi (planlama, organize etme, yönetme, liderlik, temsil etme, analiz etme, iletişimde bulunabilme, sunabilme, sonuçlandırıp rapor haline getirebilmeyi içeren) hem bireysel hem de iş birliği halinde çalışma yeteneğiyle ilişkili olarak tanımlanmıştır. Bu alanda

bir kişi güçlü ve zayıf yönlerini analiz etme becerisi kazanması ve gerektiğinde toplumsal değer biçmesi ve risk alması esastır.

Özdemir (2017)'in yapmış olduğu çalışmada devlet tarafından verilen ekonomik anlamda girişimcilik becerisi eğitiminin devam edilebilirliği ve etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Hem nitel hem nicel olmak üzere kullanılan karma araştırma yöntemi ile elde edilen veriler sonucu devletin girişimcilik becerisi eğitimini vermesinin gerekli olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretim programları sürecinde öğretmenler öğrencileri aktif, yenilikleri fark edebilen, yeni imkânları sezebilen bir role sokmaları açısından önem kazanmaktadır. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersi becerilerinden girişimcilik, öğrencilerin bu becerileri taşımasının yanında öğretmenlerinde girişimcilik becerisine sahip olmalarından etkilenmektedir. Girişimcilik becerisi cinsiyet açısından öğretmenler üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmazken, annenin mesleği açısından etkili olduğu anlaşılmıştır (Uygun & Er, 2016, s.150). Buna göre öğrencilerin girişimcilik becerilerine sahip olması öğretmenlerin ders esnasında sergilediği becerilerden de etkilendiği sonucuna ulaşılabilir.

Gelişmiş ülkelerin ekonomik ve toplumsal yapısına baktığımızda birçok yönden kişisel gelişimini sağlayan, risk alabilen, araştırıp sorgulayabilen, hedeflerini gerçekleştirme becerilerine sahip bireylerin yetiştirildiğini görmekteyiz. Obschonka, Silbereisen, Schmitt-Rodermund ve Stuetzer (2011), girişimci özelliklerin ergenlik dönemlerin de erken yaşlarda kazandırılmaya başlanması ileri ki hayatında daha girişimci ve daha başarılı olabileceğine dikkat çekmektedir. Böylece geliştirilen girişimcilik becerilerini destekleyici eğitim politikaları ile bahsedilen girişimcilik özelliklerinin kazandırılması söz konusudur (Hassi, 2016). Ülkemizin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmasını sağlamak amacıyla girişimci bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu beceriye sahip bireyler ise kaliteli bir eğitimle yetiştirilmelidirler. Bireyler kariyer planları ve hedefleri doğrultusunda kendini geliştirmeye çalışırlar. Bunun için küçük yaşlardan itibaren çeşitli bilgi ve becerilerini geliştirmek için eğitim almaya başlamaktadırlar (Öner, Onay & Deveci Kocakoç, 2016, s.623). Deveci (2015)'nin de belirttiği gibi geleceğimizi oluşturan çocukların birçok beceriye sahip olması gerekmektedir. Sosyal bilgiler dersinde kazandırılması gereken becerileri olarak girişimcilik hem bireysel hem toplumsal bir olaydır. Tüm toplumlar girişimci gençler yetiştirmek, gençleri topluma kazandırmak için eğitimden yararlanmaktadır. Eğitsel anlamda girişimcilik kavramı erken yaşlarda bireylere girişimci zihniyet, tutum ve davranışları kazandırmayı kapsamaktadır (Deveci, 2018, s.1) Ekonomik ve sosyal anlamda gelişimin sağlanması için girişimcilik becerisine sahip bireylerin yetişmesi önem kazanmaktadır. Bu durumda okullarda verilen eğitim içerisinde öğrencilere girişimcilik becerisini kazandırmak gerekmektedir. Literatürdeki kaynaklara da baktığımızda girişimcilik sadece ekonomik alanı değil bireylerin sosyal ve çalışma hayatını da kapsamaktadır. Bu kadar geniş alana sahip birçok özelliği etkileyen bir konuda küçük yaştaki öğrencilerin de girişimcilik becerilerinin değerlendirilmesi gerektiği düşünölmüştür. Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerisinin değerlendirilmesi araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Yapılan literatür taramasından hareketle girişimcilik becerisinin ilkökul çağından itibaren kazandırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu araştırma da girişimcilik becerisi özellikleri çerçevesinde ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerini değerlendiren, öğretim programlarında belirtilen amaçlara hizmet etmesi düşünölen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır.

Yöntem

Model

Bu araştırmada var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılacaktır. Tarama modeli, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara nazaran daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır (Fraenkel & Wallen, 2006, akt. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2008, s.231). Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerisini ölçmek amacıyla hazırlanan bu ölçekte örneklemin evreni temsil edecek nitelikte kullanılması, elde edilen verilerin sadece hipotezleri test etmek için kullanılması, neden kaynaklandığı ile ilgili tekrar bir çalışma yapılmaması tarama modelinin kullanılmış olduğunu göstermektedir.

Evren ve Örneklem

Yapılacak olan bu araştırmada evreni Türkiye'deki ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Bu çalışmanın ulaşılabilir evreni ise Afyonkarahisar ilinde tüm ortaokullarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencileridir. Araştırmanın örneklemini ise Afyonkarahisar ilinde kolay ulaşılabilir örnekleme ile belirlenen 5 farklı ortaokulda öğrenim gören 320 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin seçilmesinde çeşitli bölge ve sosyo ekonomik şartlara sahip olmasına dikkat edilmiştir. Böylece kullanılışlığı ve geçerliliği artıracadı düşünölmüştür. Örneklem sayısı belirlenirken madde sayısının 5-10 katı kadar seçilmesi kararlı sonuçlara ulaşıldığını göstermektedir. Böylece 62 maddelik ölçek 320 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerin demografik bilgileri 10-14 yaş grubuna, cinsiyet, sınıf seviyesi gibi özellikler açısından farklılık göstermektedir.

Ölçme Aracının Geliştirilmesi

Likert tipi ölçeği geliştirmenin ilk adımı, literatürün araştırılması ve genel kavramın çeşitli yönlerini kapsayan maddelerin oluşturulması için teorinin bilinmesidir (Corbetta, 2003, 171; akt. Ocak & Hocaoğlu, 2014, s.6). Hazırlanacak olan ölçme aracı likert tipine uygun olarak hazırlanmıştır. Likert-tipi sorular araştırılan konu hakkında tutum veya görüş içeren bir ifade ve bu ifadeye katılım düzeyini belirten seçenekler içerir. Likert-tipi sorularda katılım düzeyini belirlemek amacıyla iki aşırı uç arasında yer alan birden çok seçenek sunulur. Bu seçenekler "en yüksekte en düşüğe" veya "en iyiden en kötüye" doğru dereceli bir şekilde sıralanır. Analiz aşamasında bu seçenekler derecelerine göre birer sayısal değer atanarak kodlanır ve böylece nitel veri nicel veriye dönüştürölerek analiz edilir (Aslan, Turan & şimşek, 2015, s.188). Ayrıca bir ölçek geliştirmek için nelerin bilinmesi gerektiği, ölçek geliştirirken dikkat edilmesi gereken noktalar araştırılmıştır.

Ölçek geliştirmenin hazırlık aşamasında belirlenen konu ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. Benzer çalışmaların tespit edilmesi ile birlikte yürütölcek olan araştırmanın farklı yönleri tespit edilmiştir. Tarhan & Kılıç (2017)' in da çalışmasında belirttiği gibi sosyal bilgiler eğitiminde girişimcilik becerisinin kazandırılması ile ilgili çalışmalar bir çalışma ile sınırlı kalmıştır. İlköğretim programlarıyla ve ilköğretim kademesinde yer alan öğrencilerle ilgili çalışmaların sayısı oldukça yetersizdir. Deveci (2018) yapmış olduğu çalışmada ortaokul öğrencilerine yönelik 'Fen Tabanlı Girişimcilik Ölçeği' geliştirmiştir. Ölçek risk alma, başarı ihtiyacı, takım çalışması, etkili iletişim 4 alt boyut ve 13 maddeden oluşmaktadır. Konaklı & Göğüş (2013)' öğretmen adaylarına yönelik geliştirmiş olduğu Sosyal Girişimcilik Ölçeği analizlerinde geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşıldığı görölmektedir. Geliştirilen bu ölçek 3

alt boyut ve 21 maddeden oluşmaktadır. Deveci & Çepni (2015) fen bilgisi öğretmen adaylarına yönelik 5 alt boyut 38 maddeden oluşan geçerli ve güvenilir girişimcilik becerisi ölçeği geliştirilmiştir. Uygun, Mete ve Güner (2012)'nin genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler ile ilgili üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada bireylerin girişimci özelliklerinin ortaya çıkarılmasında daha önce bir işte çalışıp çalışmadıkları, babasının mesleği, büyümüş oldukları bölge, okudukları bölümler, cinsiyetleri ve kişilik özelliklerinden risk alabilme ve özgüven sahibi olma gibi değişkenlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Karasakal, Aksu ve Demircili (2013)'nin yapmış olduğu çalışmada ise diğer değişkenlere ek olarak yaş ve aile gelirinin de girişimcilik becerisi üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır. İlgili alanın literatür taramasında örneklem grubu olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik becerilerine yönelik çalışmalar yapıldığı tespit edildiği için çalışma grubu olarak ortaokul öğrencilerinin seçilmesine karar verilmiştir. Çalışma ile ilgili olarak 5., 6., 7. ve 8. sınıfta öğrenim gören sekiz ortaokul öğrencisine açık uçlu sorular sorulmuştur. Öğrencilere sorulan açık uçlu sorular:

1. Girişimcilik nedir? Girişimci bir bireyde bulunması gereken özellikleri kendinizden örnek vererek anlatınız.
2. Çevrenizde gördüğünüz mesleklerden en çok hangisi dikkatinizi çekmektedir? Bu mesleği yapan kişilerin özellikleri ile birlikte meslek hakkında bilgi veriniz. Size göre başka hangi özellikler olması gerekirdi?
3. Günlük hayatta karşılaştığınız bir sorunla ilgili bulduğunuz çözümlerde
-Daha önce kullanılıp sonucu belli olanları kullanırım. Çünkü
-Kendim yeni önerilerde bulunabilirim. Çünkü

Bu sorulardan alınan cevaplar doğrultusunda ölçek maddeleri hazırlanmaya başlamıştır. Ölçek maddelerinin hazırlanmasına geçilmeden önce öğrencilerden alınan cevaplara dayalı olarak yaratıcı düşünme, çalışma arzusu, motivasyon, profesyonellik olmak üzere kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler çerçevesinde toplam 62 madde oluşturulmuştur. Hazırlanan maddelerin dokuz tanesi olumsuz olarak belirtilmiştir. Oluşturulan ölçek 5'li likert tipine göre 1-5 arasında değer alan cevaplar 'hiçbir zaman', 'nadiren', 'bazen', 'sık sık', 'her zaman' olarak değerlendirilmiştir.

Hazırlanan maddeler ölçek yazım kurallarına göre yapılmıştır. Madde havuzu oluşturulduktan sonra maddeler belirli zaman aralıkları ile gözden geçirilip düzenlenmiştir. Oluşturulan madde havuzu uzman görüşü alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Hazırlanmış olan ölçeğin öğrencilere uygulanmasında önce girişimcilik becerileri hakkında açıklamalar yapılmış ve araştırmanın amacı belirtilerek gönüllü olan öğrencilerden araştırmaya katılmaları istenmiştir. Ölçeğin uygulanması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. 6 tane demografik özellikler kapsayan soru ve 62 tane maddeden oluşan ölçek 5 ortaokulda 320 öğrenciye uygulanmıştır.

Ölçeğin hazırlanma ve uygulanma aşaması aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 1: Ölçeğin hazırlanma ve uygulama aşamaları

I.	Literatür taranması
II.	8 ortaokul öğrencisiyle görüşme
III.	62 maddelik madde havuzu oluşturma
IV.	Uzman görüşünün alınması
V.	Ortaokullarda uygulama

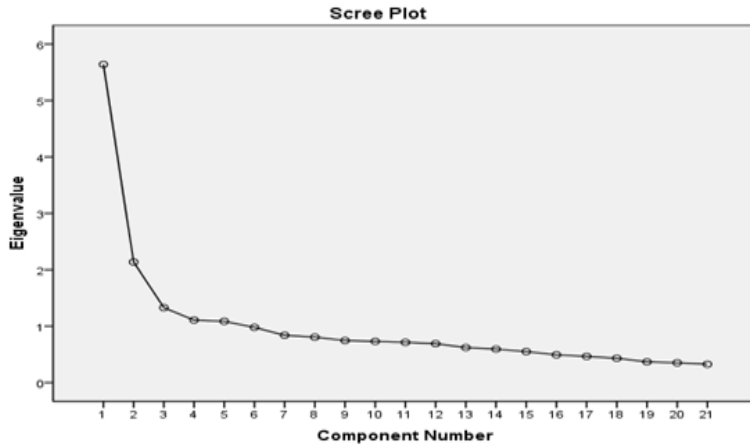
- VI. Açıklayıcı faktör analizi (AFA)
- VII. Cronbach-alfa güvenilirlik hesabı
- VIII. Üst grup-Alt grup güvenilirlik analizi
- IX. 3 faktörlü 21 maddeden oluşan ölçek
- X. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

320 ortaokul öğrencisinden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak açıklayıcı faktör analizi ile çözümlenmiş, doğrulayıcı faktör analizi ile desteklenmiştir. Açıklayıcı faktör analizi belirlenen değişkenlerden hareketle faktör bulmaya yönelik bir işlem, doğrulayıcı faktör analizi değişkenler arasındaki ilişkiye dair daha önceden saptanan hipotezin test edilmesi işlemidir (Büyüköztürk, 2016, 133).

Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliliğinin belirlenebilmesi için AFA ve DFA yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için KMO ve Barlett Küresellik testi incelenmiştir. Yapılan ön analizler sonucunda KMO Kaiser-Meyer-Olkin (Örneklem Oluşturma Uygunluğu Ölçümü) değeri .86 olarak hesaplanmıştır. KMO değeri veri yapısının faktör analizi için uygun olup olmadığı hakkında bilgi vermektedir. Bu değer .60'dan yüksek çıkması beklenir (Büyüköztürk, 2016). Barlett Küresellik Testi, istatistiksel olarak anlamlı [$\chi^2(210) = 1820,68, p=.00$] bulunmuştur. Bulunan bu sonuçlar yeterli örneklem uygunluk ölçüsüne sahip olduğunu göstermektedir.

Şekil 1. Yamaç Eğim Grafiği

Faktör sayısına karar vermek için birikinti yamaç grafiği kullanılmıştır. Buna göre 3 faktörlü olduğuna karar verilmiştir. Gösterilen bu grafikte dikey eksen öz değeri, yatay eksen faktörleri ifade etmektedir. Hızlı düşüşlerin yaşandığı faktör önemli faktör sayısını göstermektedir (Büyüköztürk, 2016, s.136). Faktör sayısını belirlemek amacıyla öz değeri 1 ve 1'den büyük olan maddeler dikkate alınmıştır. Öz değer, faktör sayısına karar vermede dikkate alınan bir kat sayıdır. Başlangıçta 1 ve 1'den büyük olan faktörler önemli faktör olarak kabul edilir (Büyüköztürk, 2016, s.135).

Tablo2. Grup Çalışmalarına İlişkin Algı Ölçeğinin Toplam Varyansın Açıklanması (Total Variance Explained) Tablosu

Öz Değerler (Initial Eigenvalues)	Karesi Alınan Yüklerin Toplam Çıkarımı (Extraction Sums of Squared Loadings)	Karesi Alınan Yüklerin Döndürme Toplamı (Rotation Sums of
--------------------------------------	--	---

Component	Squared Loadings)								
	total	% of variance	Cumulative %	total	% of variance	Cumulative %	total	% of variance	Cumulative %
1	5,64	26,85	26,85	5,64	26,85	26,85	3,89	18,55	18,55
2	2,13	10,17	37,03	2,13	10,17	37,03	3,05	14,55	33,11
3	1,32	6,32	43,36	1,32	6,32	43,36	2,15	10,24	43,36
4	1,10	5,27	48,63						
5	1,08	5,17	53,80						
6	,97	4,65	58,46						
7	,83	3,99	62,46						
8	,80	3,83	66,30						
9	,74	3,54	69,84						
10	,73	3,48	73,32						
11	,71	3,39	76,72						
12	,68	3,28	80,00						
13	,62	2,95	82,96						
14	,59	2,82	85,79						
15	,55	2,61	88,41						
16	,49	2,34	90,75						
17	,65	2,21	92,97						
18	,43	2,05	95,02						
19	,36	1,75	96,77						
20	,35	1,67	98,44						
21	,26	1,55	100,00						

62 madde olarak hazırlanan ölçek verilerin açımlayıcı faktör analizine göre 21 maddeye indirilmiştir. Bu maddeler toplam varyansın %43.3'ünü açıklamaktadır. Madde seçerken genelde yük değeri .40 ve üstü maddeler tercih edilir. Seçim kriterinin altında olan ve farklı faktörlerde aynı yük değerine (.1'in altında) sahip olan maddeler elenmiştir(Tekinal, 2015). 41 madde faktörler arasındaki farkın 0.10'dan küçük olması ya da faktör yükünün 0.40'ın altında olmasından dolayı ölçekten çıkarılmıştır. 3 faktör olarak belirlenen ölçekte alt boyutlar 1. Alt boyut profesyonellik, 2.alt boyut yaratıcı düşünme ve 3.alt boyut azim olarak belirlenmiştir. Alt boyutlara bu isimlerin verilmesinin sebebi, bu boyutlarda toplanan maddelerin verilen boyut isimleriyle aynı içerikte sorular içermesidir.

Tablo 3. Grup Çalışmalarına İlişkin Algı Ölçeğinin Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) Tablosu

	Döndürülmüş Bileşen Matrisi		
	Component		
	1	2	3
GBDÖm47	,701		
GBDÖm60	,666		
GBDÖm61	,627		
GBDÖm34	,576		
GBDÖm55	,556		
GBDÖm62	,553		
GBDÖm39	,552		
GBDÖm49	,488		
GBDÖm17	,486		
GBDÖm38	,482		
GBDÖm32	,480		
GBDÖm24	,444		
GBDÖm1		,776	
GBDÖm3		,755	
GBDÖm2		,719	

GBDÖm14	,652
GBDÖm5	,548
GBDÖm4	,493
GBDÖm20	,761
GBDÖm21	,729
GBDÖm13	,540

Rotated Component Matrix (Döndürülmüş Bileşenler Matrisi) Tablosunda görüldüğü gibi 21 maddeden oluşan girişimcilik becerisi ölçeği 3 faktörde toplanmıştır ve 1. Faktörde 12 madde, 2. Faktörde 6 madde, 3. Faktörde 3 madde bulunmaktadır. Ölçekte bulunan maddelerin yük değerleri .45 ile .78 arasında değişmektedir.

Araştırmanın KMO ve Barlett Küresellik testi değerlerine göre doğrulayıcı faktör analizinin yapılabileceğine karar verilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi ile belirlenen hipotez ile belirlenen faktör yapılarına uygunluğunu test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizinden yararlanılabilir (Tekindal, 2015, s.169).

Madde geçerliliğini desteklemek için 320 öğrenciden oluşan örneklem sayısının %27 'lik kısmının alınmasıyla oluşturulan alt ve üst gruplar arasında anlamlı farklılığı bulmak amacıyla t testi yapılmıştır. Bağımsız t testinin kullanılması katılımcıların iki ayrı alt gruptan sadece birinde bulunmasını ve orada ölçülmesini gerektiren tek faktörlü gruplar arası desenler için uygun olan biri işlem olmasına dayanmaktadır(Büyüköztürk, 2016, s.44).

Tablo 4. Girişimcilik Becerisine yönelik Profesyonellik alt boyutuna göre geçerlik- güvenirlilik analizi sonuçları

Maddeler Gruplar	/	N	X	sd	S.S.	t	P	Madde toplam	Madde korelasyon
GBDÖm17	1,00	87	4,80	77	08	10,15	,00	,85	,41
	2,00	87	3,60	1,18	,12	10,15	,00		
GBDÖm24	1,00	87	4,85	,47	,05	11,23	,00	,85	,44
	2,00	87	3,47	1,04	,11	11,23	,00		
GBDÖm28	1,00	87	4,77	,74	,08	10,85	,00	,85	,49
	2,00	87	3,34	1,25	,13	10,85	,00		
GBDÖm32	1,00	87	4,66	,52	,05	10,30	,00	,86	,48
	2,00	87	3,10	1,17	,12	10,30	,00		
GBDÖm38	1,00	87	4,66	,65	,07	10,77	,00	,85	,46
	2,00	87	3,31	1,18	,12	10,77	,00		
GBDÖm39	1,00	87	4,60	,69	,07	9,10	,00	,85	,46
	2,00	87	3,16	1,20	,12	9,10	,00		
GBDÖm47	1,00	87	4,60	,68	,07	10,14	,00	,85	,46
	2,00	87	3,16	1,13	,12	10,14	,00		
GBDÖm49	1,00	87	4,79	,50	,05	10,86	,00	,85	,44
	2,00	87	3,32	1,15	,12	10,86	,00		
GBDÖm55	1,00	87	4,74	,61	,06	10,10	,00	,85	,45
	2,00	87	3,21	1,24	,13	10,10	,00		
GBDÖm60	1,00	87	4,86	,59	,06	9,49	,00	,85	,47
	2,00	87	3,57	1,11	,11	9,49	,00		

GBDÖm61	1,00	87	4,82	,70	,07	9,424	,00	,85	,48
	2,00	87	3,35	1,27	,13	9,424	,00		
GBDÖm62	1,00	87	4,80	,56	,06	10,240	,00	,85	,42
	2,00	87	3,17	1,37	,14	10,240	,00		

Bu tablo da görüldüğü gibi profesyonellik korelasyon kat sayıları .41 ile .49 arasında değişmektedir. Hesaplanan korelasyon katsayısı (-1,00) ile (+1,00) arasında değer almaktadır. Mutlak değer olarak (0,70–0,90) arasında olması yüksek bir ilişkiyi, (0,69- 0,30) arasındaki değerler orta ilişkiyi, (0,29-0,01)arasındaki değerler düşük ilişkiyi ifade etmektedir (Büyüköztürk vd., 2008, s.110). Ortaya çıkan değerlere baktığımızda orta derecede bir korelasyondur ve güvenilirlik için yeterlidir. Bu tabloya göre sonuçlara baktığımızda $p>.05$ kuralına uygun olarak $p=.00$ olarak bulunmuştur. Buradan maddeler açısından alt grup ve üst gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Girişimcilik Becerisine yönelik yaratıcı düşünme alt boyutuna göre geçerlik-güvenirlik analizi sonuçları

Maddeler / Gruplar		N	X	sd	S.S.	t	P	Madde toplam	Madde korelasyon
GBDÖm 1	1,00	87	4,42	,75	,08	11,06	,00	,85	,47
	2,00	87	3,01	,92	,09	11,06	,00		
GBDÖm 2	1,00	87	4,33	,85	,09	10,98	,00	,85	,49
	2,00	87	2,80	,97	,10	10,98	,00		
GBDÖm 3	1,00	87	3,60	,96	,10	7,86	,00	,85	,35
	2,00	87	2,37	1,09	,11	7,86	,00		
GBDÖm 4	1,00	87	4,24	,88	,09	5,35	,00	,86	,29
	2,00	87	3,32	1,33	,14	5,35	,00		
GBDÖm 5	1,00	87	4,58	,65	,07	8,90	,00	,85	,42
	2,00	87	3,49	1,08	,11	8,90	,00		
GBDÖm 14	1,00	87	4,43	,63	,06	9,54	,00	,85	,45
	2,00	87	2,78	1,03	,11	9,54	,00		

Yaratıcı düşünme alt boyutuna göre korelasyon kat sayısının ,29 ile ,49 arasında değişmektedir. Orta dereceli güvenirlığe sahip olduğu anlaşılmaktadır. $P= ,00$ değeri ile alt grup ile üst grup arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Tablo 7. Girişimcilik Becerisine yönelik azim alt boyutuna göre geçerlik- güvenirlik analizi sonuçları

Maddeler / Gruplar		N	X	sd	S.S.	t	P	Madde toplam	Madde korelasyon
GBDÖm 20	1,00	87	4,64	63	08	10,72	,00	,85	,45
	2,00	87	3,10	1,03	,12	10,72	,00		
GBDÖm 21	1,00	87	4,85	78	,05	11,23	,00	,85	,49
	2,00	87	3,47	1,20	,11	11,23	,00		
GBDÖm 13	1,00	87	4,43	47	,06	9,54	,00	,85	,45
	2,00	87	2,78	1,04	,11	9,54	,00		

Bu tabloda korelasyon değerlerinin sırasıyla .45; .49; .45 olması orta düzeyde bir güvenilirliğin olduğunu göstermektedir. Gruplar arasında ise $P=,00$ değeri ile anlamlı bir farklılık vardır. Yani alt grup ile üst grup arasında anlamlı farklılık çıkması öğrencilerin azimli davranışlarının değiştiğini göstermektedir.

Ölçekte kalan maddelerin alt boyutlara göre cronbach alfa değerleri tabloda gösterildiği gibidir:

Tablo 8. Cronbach alfa katsayısı tablosu

	Cronbach Alfa Katsayısı
Profesyonellik alt boyutu	.82
Yaratıcı düşünme alt boyutu	.77
Azim alt boyutu	.63
Toplam	.86

Alfa kat sayılarının bu şekilde dağılım göstermesi ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Madde boyutları uyum modeli değerleri

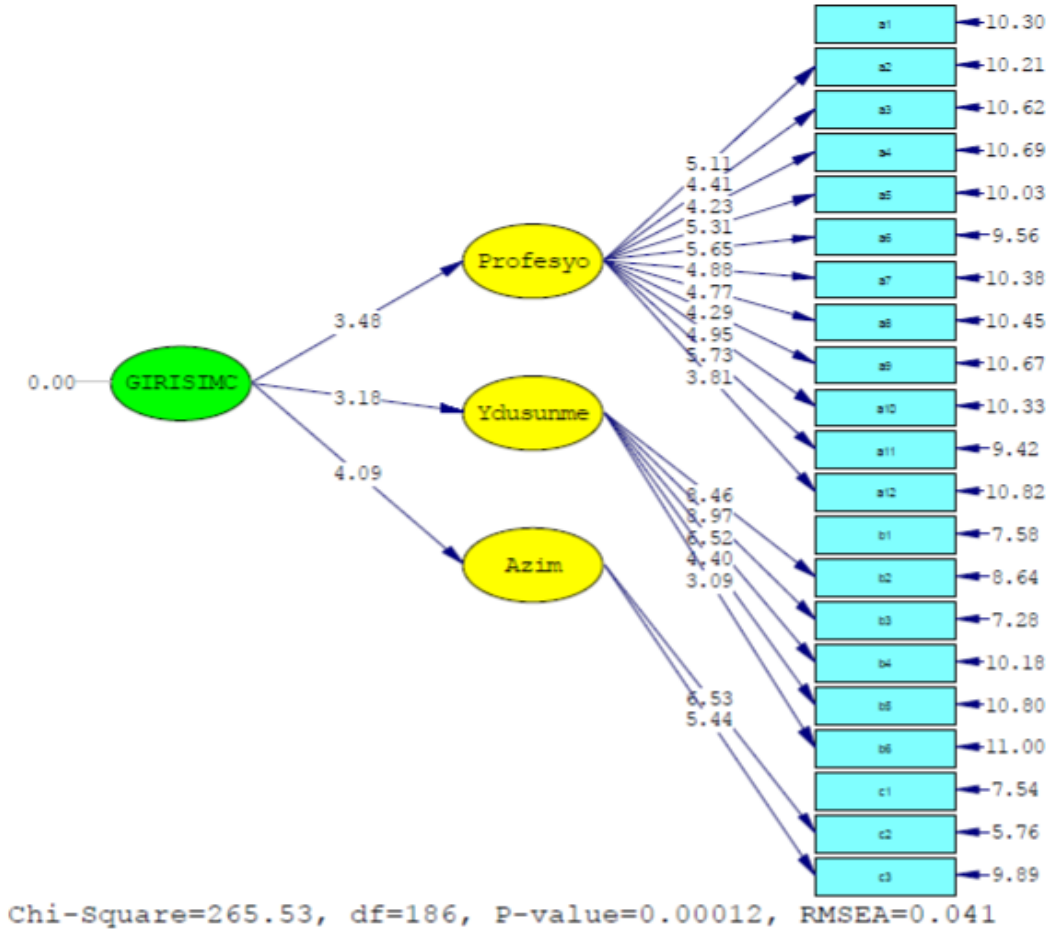
Uyum kriteri	Mükemmel uyum değerleri	Kabul edilebilir uyum değerleri	Ölçekten elde edilen uyum değerleri
χ^2	-		265.53
df	-		186,
χ^2/df	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	$\chi^2/df \leq 3$	1.42
RMSEA	$0.0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$RMSEA \leq 0.08$	0.04

Açımlayıcı faktör analizi ile oluşturduğumuz, 3 faktörlü 21 maddeden oluşturulan girişimcilik becerisi ölçeğine yönelik doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde ettiğimiz veriler tablo 5'te verilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi ile kurulan modellerin verilere uyumu incelenmiştir.

Doğrulayıcı faktör analizi kapsamında, χ^2 / df (ki-kare / serbestlik derecesi) değeri 1,42 olarak bulunmuştur ki bu sonuç modelin mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Bu değer 2 veya altında bir değer olması modelin mükemmel bir model olduğunu 3 veya daha altında değer alması ise modelin kabul edilebilir bir uyum iyiliğine sahip olduğunu gösterir (Tekindal, 2015, s.170).

Modelin RMSEA değeri 0,04 olarak bulunmuştur. RMSEA değerinin 0,05' ten küçük olması mükemmel uyumu, 0,08' den küçük olması ise iyi bir uyuma işaret eder (Çokluk, Şekercioğlu & Büyüköztürk, 2014, s.302; Büyüköztürk, Akgün, Özkahveci, Demirel, 2004, s.225). Bu çerçevede, yapılan analiz sonucu elde edilen uyum indeksi, modelin mükemmel uyuma sahip olduğu ifade edilebilir.

Şekil 2. Doğrulayıcı faktör analizi t değerleri

Şekil 2' de gösterilen t değerlerinin 2.56'yı aşmasından dolayı .01 düzeyinde ölçeğin anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2014, s.304; Polat, Alkan Ersoy & Toran, 2017, s.206). Buradan hareketle doğrulayıcı faktör analizinin açımlyıcı faktör analizini desteklediği görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerindeki girişimcilik becerisini ölçmeye yönelik hazırlanan bu ölçekte MEB (2010) sosyal bilgiler öğretim programında yer alan becerilerden girişimcilik becerisinin özelliklerini ne ölçüde yansıttıkları tespit etmek amaçlanmıştır. Programda yer alan özellikler kısaca problem çözme, hayal kurabilme, risk alabilme, yenilikçi fikirler üretme olarak belirtilmiştir. Gerekli literatür taraması yapıлып, uzman görüşü alınarak 62 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçeğin geliştirilmesi sırasında öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Maddeler anlam bakımından yakınlıklarına göre kategorilendirilip 3 alt boyuta ayrılmıştır. Alt boyutlar sırasıyla profesyonellik, yaratıcı düşünme, azim olarak belirlenmiştir. Ölçek 5'li likert ile derecelendirilmiştir. Bu doğrultuda ilk olarak 62 madde 3 alt boyuttan oluşan ölçek 320 ortaokul öğrencisine uygulanmıştır. Örneklemin belirlenmesinde madde sayısının en az 5 katı kadar olmasına özen gösterilmiştir.

Ölçekte belirlenen 1. alt boyut profesyonelliğe yönelik olarak yer alan maddeler girişimci bireylerin özelliklerinden tecrübe sahibi olmak, eğitilmiş olmak, iş birlikli çalışmalar yürütebilmek, özgün fikirler ortaya koyabilmek, etkili vatandaş olmak gibi özellikleri kapsamaktadır. 2. alt boyut yaratıcı düşünmeye ilişkin öğrencilerin ortaya ne derece yeni ürün, yeni fikir, yeni çözüm önerisi sunduklarını tespit etmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. 3. alt boyut azim girişimci bireylerin özelliklerinden problemlerin çözümüne yönelik, yapılan işlere yönelik azimli ve mantıklı davranışlarını derecelendirmesini ifade etmektedir. Maddelerin belirlenmesinde De Pills, akt. Akşit (2013); MEB (2010) ve (2017); Kılıç, Keklik & Çalış (2012); Öner, Onay & Deveci Kocakoç (2016)'un çalışmalarında belirtilen girişimcilik becerisine sahip bireylerin özellikleri etkili olmuştur.

Ölçeğin KMO kat sayısı ,85 bulunmuştur. Barlett Küresellik Testi, istatistiksel olarak anlamlı [$\chi^2(210) = 1820,68, p = .00$] bulunmuştur. Böylece faktör analizinin veri setine uygunluğu tespit edilmiştir. Madde yükleri kontrol edilerek ,40 ve üstü maddeler seçilerek kalan maddeler atılmıştır. Toplam varyans değeri ise %43 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin madde faktör yükleri .45 - .78 arasında değişmektedir. Yamaç eğim grafiği ve maddelerin öz değerlerinden yararlanılarak ölçeğin 3 alt boyuta sahip olduğu anlaşılmıştır. Yapılan analizler sonucu ölçek 3 alt boyut 21 madde olarak düzenlenmiştir.

Cronbach alfa kat sayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ile elde edilen KMO ve Barlett küresellik testi değerleri sonucunda güvenilirliği desteklemek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi kapsamında, χ^2 / df (ki-kare / serbestlik derecesi) değeri 1,42 olarak bulunmuştur. RMSEA değerini de 0.04 bulunması ölçeğin mükemmel uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Madde uyum kriterlerine göre maddelerin 2.56'yı aşan değerler alması t değerlerinin .01 düzeyinde manidar olduğu görülmüştür. Böylece geçerli ve güvenilir özelliklere sahip ölçek oluşturulmuştur.

Kodlanan alt ve üst gruplar arasındaki anlamlı farklılığı tespit edebilmek için T testi uygulanmıştır. Sonucunda tüm alt boyutlarda sigma değerlerine göre anlamlı farklılık elde edilmiştir. Belirlenen alt boyutlara göre madde korelasyonları .69- .30 arasında değer almaları orta dereceli bir ilişkiyi ifade etmektedir. Böylece alt ve üst gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik için yeterli olduğu desteklenmektedir.

Daha önce yapılmış olan çalışmalara baktığımızda Uygun ve Er (2016) öğretmenlerle ilgili yapılan çalışmada girişimcilik becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Karasakal, Aksu ve Demircili (2013)' nin yapmış olduğu çalışmada üniversite öğrencilerini girişimcilik becerisi üzerinde yaş ve aile geliri gibi değişkenlerin etkisi araştırılmıştır. Kılıç, Keklik ve Çalış (2012) araştırmasında girişimci bireylerin özelliklerinden bahsedilmiştir. Özdemir (2017) başka bir çalışmada girişimcilik becerisi eğitimi devlet tarafından verildiği takdirde kazanılan becerinin sürekliliğini incelemiştir. Özetle yapılan araştırmalara baktığımızda girişimcilik becerisi ile ilgili çeşitli araştırmalara rastlanmaktadır. Fakat ortaokul öğrencileri üzerinde çeşitli değişkenler açısından yapılan araştırma bulunmamıştır. Geliştirmiş olduğumuz geçerli ve güvenilir özelliklere sahip girişimcilik becerisi ölçeği literatürdeki bu eksikliği tamamlayacağı ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Girişimcilik becerisi ölçeğinin uygulanması sırasında öğrencilerin girişimcilik kavramını tam olarak anlayamadıkları, bu beceriye hangi özellikler bakımından ne derece sahip olduklarını bilmedikleri gözlemlenmiştir. Yaşanan bu sıkıntı sonucu, sosyal bilgiler öğretimi

programında yer alan girişimcilik becerisinin derslerde kullanılmasının arttırılmasının, çeşitli etkinliklerle öğrencilere kazandırılması gerektiği anlaşılmıştır.

Öneriler

Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda bu faktörlerin dışında öğrenciye kazandırılacak becerilerde ailenin girişimcilik becerisinin kazandırılmasında önemli bir faktör olduğu göz önünde tutularak anne ve baba eğitim durumu, ailesinde fark ettikleri girişimci kişilerin olup olmadığı yakın çevrenin etkisini ölçmek amaçlı kullanılabilir. Ayrıca geliştirilebilir bir beceri olduğundan evde bulunan kitap sayısı öğrencilerin kitap okuma oranının girişimcilik becerisini etkileyip etkilemediğini değerlendirmek için sorulabileceği düşünülmüştür. Geliştirilmiş olan bu ölçeğin alan yazın uygulamasının da yapılması önerilmektedir. Girişimcilik becerisi ölçeğinin 10- 14 yaş grubu öğrencilerine yönelik hazırlanmasından dolayı uygun yaş grubuna uygulanması önerilmektedir. Diğer gruplar için uyarlama çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akşit, G. (2003). *Farklı Kültürlerde Girişimcilik Niyeti ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Antalya.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Özkahveci, Ö., Demirel, F. (2004). Güdülenme ve öğrenme stratejileri ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 4 (2). 207-239
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi. 9. Baskı
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamalar*. Ankara: Pegem Akademi. 3. Baskı
- Deveci H. (2015). *Çocuklarda Girişimcilik Kazandırmada Sosyal Bilgilerin Rolü: Bir Araştırma Örneği*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Deveci, İ. (2018). Science-Based Entrepreneurship Scale for Middle School Students: A Validity and Reliability Study. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*. 2(1), 1-15
- Deveci, İ. & Çepni, S. (2015). Öğretmen Adaylarına Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*. 12(2). 92-113.
- Ekici, E. (2016). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemede planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yönetim Ve Organizasyon Anabilim Dalı: Adana

- Eraslan, L. (2011). İlköğretim programlarında girişimcilik öğretimi (hayat bilgisi dersi örneği). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. 27: 82-94
- Hassi, A. (2016). Effectiveness of early entrepreneurship education at the primary school level: Evidence from a field research in Morocco. *Citizenship, Social and Economics Education*, 15(2), 83- 103
- Karasakal, N., Aksu, B. & Demircili, E. (2013). Meslek yüksekokullarındaki teknik ve sosyal program öğrencilerinin girişimci kişilik açısından karşılaştırılarak program türünün girişimciliği özendirme ve girişimci kişilik oluşumu konusunda bir etkisinin olup olmadığını tespit etmeye yönelik bir alan araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 5(2):134-150
- Kılıç, R. Keklik, B. & Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: bandırma İibf İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*.17(2): 423-435
- Koçak, S. & Özdemir, M. (2015). Öğretmen adaylarının okul yöneticiliğine yönelik tutumları üzerinde sosyal girişimciliğin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.11(3): 631-645
- Konaklı, T. & Göğüş, N. (2013). Aday Öğretmenlerin Sosyal Girişimcilik Özellikleri Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 33(2). 373-391.
- MEB. (2010). 2010 *Taslak öğretim programı*. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü: Ankara.
- MEB. (2016). 2017 *Taslak öğretim Programı*. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü: Ankara.
- Obschonka, M., Silbereisen, R. K., Schmitt-Rodermund, E., & Stuetzer, M. (2011). Nascent entrepreneurship and the developing individual: Early entrepreneurial competence in adolescence and venture creation success during the career, *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 121-133.
- Ocak, G. & Hocaoglu, N. (2014). Öğrencilerin internet ortamında ingilizce kullanmalarına yönelik tutumları. *Sosyal Bilimler Dergisi*.16(1): 1-30. DOI NO: 10.5578/JSS.7387
- Öner, M., Onay, M. & Deveci Kocakoç, İ. (2016). Öğrencilerin kariyer planlamalarında girişimcilik, profesyonellik ve liderlik arzularının ölçülmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi*. Celal Bayar Üniversitesi.23(3): 623- 638
- Özdemir, Ş. (2017). *Devlet ve piyasa ikileminde girişimcilik ve Türkiye'de girişimcilik eğitiminde devletin rolü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Aksaray Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı: Aksaray
- Özdevecioğlu, M. & Cingöz, A. (2009).Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler teorik çerçeveye. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 32: 81-95

- Polat, B. D., Alkan Ersoy, Ö. & Toran, M. (2017). Çocuk katılımı farkındalık ölçeği (ÇKFÖ): Ölçek geliştirme, güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*. 1(2). 186-215. DOI: 10.24130/eccd-jecs.196720171241
- Tarhan M. ve Kılıç F. (2017) Sosyal Bilgiler Eğitimi'nde Girişimcilik Becerisinin Kazandırılmasına Yönelik Kullanılabilecek Kaynaklar Bibliyografyası. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (4), 1974-1993.
- Tekindal, S. (2015). *Duyuşsal Özelliklerin Ölçülmesi İçin Araç Oluşturma*. Ankara: Pegem Akademi. 3. Baskı.
- Turan, İ., Şimşek, Ü. & Aslan, H. (2015). Eğitim araştırmalarında likert Ölçeği ve likert tipi soruların kullanımı ve analizi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 30: 186-203
- Uygun, K. & Er, A. R. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 6 (11): 136- 157
- Uygun, M., Mete, S. & Güner, E.(2012). Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 4(2): 145-156.
- Yazıcı, H. & Koca, M.K. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı*. Tay, B. ve Öcal, A. (ed.) Özel Öğretim Yöntemleri ile Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.